

Energiequelle Oy
Malmgatan 30
00100 Helsingfors

Hörossens vindkraftsprojekt, Malax

Kontaktmyndighetens utlåtande om programmet för miljökonsekvensbedömning

UPPGIFTER OM PROJEKTET

Projektets namn och läge

Hörossens vindkraftsprojekt, Malax

Den projektansvarige är Energiequelle Oy. Sitowise Oy har varit konsult för utarbetning av bedömningsprogrammet.

Kontaktmyndighet

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten har varit kontaktmyndighet för projektet.

Den projektansvariges beskrivning av projektet och dess alternativ

Energiequelle Oy planerar ett vindkraftsprojekt med högst 27 kraftverk i området av Hörossen i Malax kommun. Produktionsområdet ligger cirka två kilometer på den östra-sydöstra sidan av Petalax tätort. Planeringsområdets areal är sammanlagt cirka 2300 hektar. Kraftverkens totalhöjd är högst 300 meter och effekten för ett enskilt kraftverk är cirka 5–10 MW. I området byggs utöver vindkraftverken nödvändiga förbindelsevägar, servicevägar mellan kraftverken, jordkabler mellan kraftverken och minst en elstation. Den projektansvariges mål är att bygglovsförfarandet i projektet enligt alternativ ALT2 ska bli färdigt under år 2026 och att projektet ska tas i drift under år 2028. Planeringen av det större vindkraftsområdet (alternativ ALT 1) skulle sannolikt framskrida efter detta.

Två alternativ granskas för anslutning av vindkraftsprojektet till elnätet, vilka är koppling till Toby elstation i Korsholm eller Kärppiö elstation i Östermark. I båda alternativen dras luftledningarna delvis i nya ledningsgator i terrängen och delvis parallellt med befintliga kraftledningar.

I projektet utarbetas dessutom en delgeneralplan för vindkraft i området i enlighet med 77 § i markanvändnings- och bygglagen för området enligt alternativ ALT2 (delgeneralplan för vindkraft i Smalmossa).

8.5.2024

Vindkraftsalternativ som bedöms

ALT0: Projektet genomförs inte.

ALT1: I området byggs högst 27 vindkraftverk med en total höjd på högst 300 m, enhetseffekt högst 10 MW och totaleffekt högst 270 MW.

ALT2: I området byggs högst 6 vindkraftverk med en total höjd på högst 300 m, enhetseffekt högst 10 MW och totaleffekt högst 60 MW.

Elöverföringsalternativ som bedöms

Elöverföringsalternativ ALT-A: En cirka 32 kilometer lång luftledning för 110 kV eller 400 kV från produktionsområdet norrut till Toby elstation. Kraftledningen dras genom Malax och Korsholms kommuners områden.

Elöverföringsalternativ ALT-B: En cirka 36–45 kilometer lång luftledning för 110 kV eller 400 kV från produktionsområdet söderut till Kärppiö elstation. Kraftledningen dras genom Malax, Östermarks, Närpes och Kurikka kommuners områden.

ANHÄNGIGGÖRANDE AV FÖRFARANDET VID MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING

Energiequelle Oy har 22.2.2024 anhängiggjort ett förfarande vid miljökonsekvensbedömning (senare bedömningsförfarande) genom att till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (senare NTM-centralen) skicka ett program för miljökonsekvensbedömning (senare bedömningsprogram) för Hömossens vindkraftsprojekt.

Detta projekt fordrar ett bedömningsförfarande enligt lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömnings (senare MKB-lagen) bilaga 1 punkt 7) e), *vindkraftsverksprojekt där de enskilda kraftverken är minst tio till antalet eller projektets totala kapacitet är minst 45 megawatt och enligt projektförteckningens punkt 8 b) mer än 15 kilometer långa kraftledningar ovan markytan för minst 220 kilovolt.*

FÖRHANDSÖVERLÄGGNING

Kontaktmyndigheten ordnade en förhandsöverläggning 9.11.2023 för att främja bland annat helhetshanteringen av de bedömnings-, planerings- och tillståndsförfaranden som projektet fordrar samt för att förbättra informationsutbytet mellan den projektansvariga och myndigheterna. I förhandsöverläggningen deltog utöver den projektansvarige och konsulten även NTM-centralen i Södra Österbotten, Malax kommun, Korsholms kommun, Västkustens miljöenhet, Östermark kommun, Österbottens förbund, Österbottens museum och museerna i Seinäjoki.

8.5.2024

MEDDELANDE OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET OCH SAMRÅD

Kontaktmyndigheten meddelande om bedömningsprogrammet och att det är framlagt till påseende samt om möjligheten att framföra åsikter och ge utlåtande genom offentlig kungörelse 4.3 –3.4.2024. Kungörelsen och bedömningsprogrammet publicerades på NTM-centralens webbplats www.ntm-centralen.fi/kungorelser/sodra-osterbotten och miljöförvaltningens webbplats www.miljo.fi/homossen-vindkraft-MKB. Kommunerna Malax, Laihela, Korsholm och Östermark samt städerna Närpes och Kurikka har begärts meddela om kungörelsen på sina webbsidor. Dessutom har information om bedömningsprogrammet och att det är framlagd till påseende samt om möjligheten att framföra åsikter och utlåtanden publicerats med annonser i tidningarna Ilkka-Pohjalainen, Vasabladet och Syd-Österbotten 2.3.2024.

Under samrådstiden har det varit möjligt att bekanta sig med MKB-programmet i pappersform på följande platser:

- Malax kommungård
- Tekniska servicen i Laihela
- Korsholms kommuns ämbetshus
- Östermark kommuns servicepunkt
- Närpes stadshus
- Kurikka stad, infopunkten

Programmet för deltagande och bedömning av delgeneralplanen enligt projektalternativ ALT2 (delgeneralplanen för vindkraft i Smalmossa) har samtidigt varit framlagd till påseende 4.3–3.4.2024 på Malax kommuns tekniska avdelning och på kommunens webbplats.

För allmänheten ordnades ett informationsmöte om bedömningsprogrammet och planen för deltagande och bedömning 21.3.2024 kl. 18.00–20.00 på gymnasiet i Petalax, adress Mamrevägen 9, Malax. Det var också möjligt att delta i infomötet på distans. Utöver kontaktmyndighetens och den projektansvariges representanter deltog 25 personer i infomötet och 8 personer deltog på distans. Frågor som lyftes fram under informationsmötet var bland annat projektets förhållande till landskapsplanen, konsekvenserna av elöverföringsledningarna och byggande av dem samt frågor i anslutning till ägandet av vindkraftsparkerna och deras sysselsättningseffekt.

8.5.2024

UTLÅTANDEN OCH ÅSIKTER OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET

Kontaktmyndigheten har begärt utlåtande om bedömningsprogrammet av kommunerna i projektets influensområde och av andra myndigheter som ärendet sannolikt berör. Kontaktmyndigheten har tagit emot 20 utlåtanden och 10 åsikter. Laihela kommun och Tukes meddelade att de inte har något att yttra om bedömningsprogrammet.

Nedan presenteras kontaktmyndighetens uppfattning om samrådsresponsens centrala innehåll. Utlåtandena och åsikterna finns i sin helhet på adress <http://www.miljo.fi/homossen-vindkraft-MKB>. Uppgifter som anses vara personuppgifter har tagits bort ur utlåtandena och åsikterna som publiceras på webbplatsen.

Sammandrag av utlåtanden

Södra Österbottens förbund konstaterar att områdena i båda projektalternativen (ALT1 och ALT2) bör beskrivas i bedömningsprogrammets kartframställningar. Elöverföringssträckningarna har också beskrivits delvis bristfälligt på kartorna.

När det gäller Österbottens landskapsplan konstaterar förbundet att projektområdet ligger i samband med ett vindkraftsområde i Österbottens landskapsplan 2040. I alternativ ALT2 ligger vindkraftverken huvudsakligen i landskapsplanens vindkraftsområde. I utkastet till Österbottens landskapsplan 2050 som är under beredning har Hömossens produktionsområde inte anvisats för vindkraftverk. Om Hömossens vindkraftsprojekt verkställs enligt ALT1, skulle det bilda ett enhetligt område tillsammans med Långmossens och Ribäckens vindkraftsområden, som mest en omfattande helhet av 39 vindkraftverk, av vilka bara en del skulle ligga i området som med en beteckning anvisar regionala vindkraftverksområden i den gällande landskapsplanen eller landskapsplanen som är under planering.

Om Hömossens vindkraftsprojekt verkställs enligt ALT2, blir områdena ett enhetligt vindkraftsområde i regional storlek med sammanlagt 18 vindkraftverk. Detta område skulle ligga i området med beteckningen för ett regionalt vindkraftsområde i den gällande landskapsplanen, men inte i landskapsplanen som är under beredning.

När det gäller Södra Österbottens landskapsplan konstaterar förbundet att uppdateringen av landskapsplanen har pågått sedan år 2021 och att arbetet nu är på slutrakan. Förslaget till Södra Österbottens landskapsplan 2050 läggs fram till påseende 5.4–3.5.2024 och målet är att landskapsfullmäktige ska godkänna planen i september 2024. Dessutom anser Södra Österbottens förbund att beteckningarna och de väsentliga planeringsbestämmelserna i Södra Österbottens landskapsplan, vilka

8.5.2024

hänför sig till elöverföringsförbindelsen ALT-B bör presenteras verbalt och visuellt i bedömningsbeskrivningen såväl när det gäller den gällande planen och vid behov också planen som är under beredning.

I den fortsatta planeringen av Hömossens vindkraftsprojekt begär Södra Österbottens förbund att uppmärksamhet fästs på att den gällande planen och planen som är under beredning följs och att målen i landskapsplanen uppfylls.

I fråga om elöverföringen förhåller sig Södra Österbottens förbund kritiskt till att alternativen presenterar flera tiotals kilometer delvis nya luftledningar och delvis luftledningar i befintlig terrängkorridor, vilka kommer att tjäna energiproduktion i tämligen liten skala i förhållande till elöverföringens miljökonsekvenser. Södra Österbottens förbund förhåller sig kritiskt till sådana elöverföringsförbindelser, som planeras att tjäna endast enskilda vindkraftsprojekt utan att i samband med planerna presentera utredningar om samarbete mellan projekten när det gäller elöverföring eller alternativa metoder för att bygga förbindelserna såsom jordkablar. Södra Österbottens förbund framhåller också att miljökonsekvensbedömningen måste utföras behörigt och grundligt även när det gäller elöverföringen.

Södra Österbottens förbund anser att helhetsplaneringen av elöverföringsförbindelserna som krävs i projekt för förnybar energi och bedömning av samverkan är en utmaning och att den delvis är bristfällig. Till bedömningsbeskrivningen bör det bifogas en karta över andra vindkraftsprojekt som ligger i projektets närhet samt utöver dessa alla kraftledningar som finns i närområdet samt nya, planerade elöverföringsrutten.

Fingrid Abp konstaterar att de planerade anslutningarna till stamnätet bör uppfylla de tekniska kraven som har framförts i Fingrids allmänna anslutningsvillkor såsom även Fingrids systemtekniska krav. I det planerade vindkraftsområdet ligger Fingrids behov av en ny likströmsförbindelse mellan Finland och Sverige (Fenno-Skan 1, Toby - Sverige). Det är viktigt för Fingrid att verkställande av förbindelsen tryggas i enlighet med Österbottens landskapsplan 2040. För placeringen av vindkraftverken bör det lämnas en tillräckligt bred korridor, där projektet kan genomföras. Vindkraftverken bör placeras på ett avstånd som fastställs till minst 1,5 x vindkraftverkets maximala höjd från ledningsområdets yttre gräns. För byggande i kraftledningsområdet eller dess närhet bör ett separat korsningsutlåtande begäras av Fingrid.

Meteorologiska institutet har inget att yttra om MKB-programmet för Hömossens vindkraftsprojekt, eftersom området ligger mer än 20 km från institutets närmaste väderradar. Institutet observerar att det finns riktigt med vindkraft i området och att kraftverken orsakar betydande störningseko för radarmätningarna och kan således eventuellt påverka vädertjänsterna i området.

8.5.2024

Kauhajoki stads miljönämnd tar ställning till bedömningsprogrammet i egenskap av Östermark kommuns miljöskydds- och miljöhälsomyndighet. Östermark kommuns område utsätts för konsekvenser av projektets elöverföringsalternativ ALT-B.

Fritids- och bostadshusens läge i närheten av elöverföringsrutten har granskats knapphändigt i bedömningsprogrammet. Elöverföringsrutt ALT-B går genom Kuusisto by där det finns både bostads- och fritidshus. Elledningar som dras för nära ett bostadshus kan orsaka eventuella hälsoproblem för de som bor i husen och även begränsa utbyggnad på såsom även annan användning av gården.

I MKB-programmet beaktas inte alla vindkraftsprojekt som är i drift eller i planerings- och planläggningsskedet. Utöver de som nämns bör man i bedömningsarbetet också beakta vindkraftsprojekten Pahkaneva–Paukkakorpi, Paulakangas, Paskooharju och Siltaneva.

I MKB-projektet bör också tillräckliga utredningar göras i områdena där elöverföringsrutterna dras samt uppmärksamhet fästas på att granska samverkan. Kraftledningarnas buller- och landskapskonsekvenser samt konsekvenserna för de flyttande fåglarna bör utredas. I området pågår många energiprojekt, i vilka elöverföringen planeras till Kärppiö elstation. Elöverföringen bör i första hand använda redan befintliga ledningskorridorer, vilket innebär att behovet att bredda ledningskorridorerna minskar och de skadliga konsekvenserna blir mindre. I planeringen och genomföringen av olika energiprojekt måste samarbete bedrivas när det gäller planeringen av elöverföringen.

Kurikka stads miljönämnd konstaterar att projektet medför konsekvenser i Kurikka stads område huvudsakligen för skogsfastighetsägarna på grund av att markanvändningen begränsas. Elöverföringsrutten som går genom Kurikka stad ligger dessutom i ett område som är viktigt för fåglarna. Elledningarna bör märkas med varselkolor åtminstone i sådana områden där ledningarna kan vara en fara för fåglarna.

Miljönämnden påminner om att Södra Österbottens landskapsplan inte tas fram i bedömningsprogrammet som en kartgranskning. Dessutom bör även Äijäntuuli vindkraftsområde också beaktas i bedömningen.

Traficom konstaterar att Hömossens vindkraftsprojekt ligger i inflygningsområdet EFVA TMA för Vasa flygstation. I bedömningsprogrammet utreds områdets höjdbegränsningar. Mer information för konsekvensbedömningen ges av Finavia Abp som upprätthåller flygplatsen.

Naturresurscentret påpekar att det skulle vara bra att utreda hönsfåg-larnas spelplatser under flera efter varandra följande år i syfte att utreda deras förekomst i planeringsområdet. Utredningen om spelplatser skulle

8.5.2024

ge en bättre bild av områdets betydelse för hönsfåglarna jämfört med en utredning som görs en enskild vår. Projektområdet ligger i vargreviret i Korsnäs och på grund av läget kan alla fyra stora rovdjursarterna förekomma i området. Naturresursinstitutet påpekar också att det eventuella verkningsområdet för en del av arterna (samverkan) kan vara mycket vidsträckt. Detta beror på att det planeras flera vindkraftsprojekt i samma revir och artförekomstområden (exempelvis stora rovdjur).

När det gäller vattendragen påpekar Naturresursinstitutet att vattenhanteringen bör vara effektiv under byggtiden och det bör säkerställas att jordmassor inte kan läcka ut exempelvis via vägrenarna ut i vattendragen ens i senare skeden av projektet.

Enligt utlåtandet av **Västkustens miljöenhet** är det viktigt att projektets negativa konsekvenser för bebyggelsen, landskapet, rekreationsanvändningen, miljön och naturen minimeras. Samverkan bör beaktas i bullersimuleringen. Det får inte uppstå mer än 8 timmar per år av skadliga konsekvenser på grund av blinkande ljus och skuggbildning.

Malax kommun konstaterar att uppgifterna i bedömningsprogrammet är tydliga. Kommunen framhäver att verkställande av alternativ 1 med 27 vindkraftverk strider mot riktlinjerna för landskapsförbundets regionalt betydande vindkraftsområden. I Österbottens landskapsplan 2040 är gränsen för regionalt betydande vindkraftsområden 10 vindkraftverk och i samband med planeringen av Österbottens landskapsplan 2050 har landskapsförbundet beslutat att sänka gränsen till 7 kraftverk. Endast en del av projektområdet, huvudsakligen alternativ 2, ligger i landskapsplanens vindkraftsområde.

Forststyrelsen framför i sitt utlåtande vissa kompletteringar till bedömningen av naturkonsekvenserna och beaktandet av naturskydds- och Naturaområdena. Projektets konsekvenser för den värdefulla myrnaturen Unjärvmossen-Hömossen bör bedömas. För att bedöma konsekvenserna för Naturaområdet Kackurmossen bör tillräckliga uppgifter införskaffas om förekomsten av arter som hör till skyddsgrunderna.

Forststyrelsen påpekar att utredningen av flyttfåglar som framförs i MKB-programmet är ganska tunn när det gäller antalet dagar som flyttande fåglar följs upp och att det skulle vara motiverat att år 2024 göra en övergripande uppföljning av flyttningen i projektet och komplettera resultaten från uppföljningen föregående år på ett mer helhetsbetonat sätt. Välplanerat skulle en del av uppföljningsdagarna kunna ge värdefull tilläggsinformation bland annat om hur hotade rovfåglar rör sig.

Forststyrelsen framför att statens naturskyddsområden presenteras i MKB-beskrivningen antingen på en egen karta eller tillsammans med naturskyddsområdena (YSA). Statens naturskyddsområden berörs av fridlysningsbestämmelser som grundar sig på lagen, vilka bör beaktas i

8.5.2024

planeringen. Forststyrelsen konstaterar att Varisneva har inrättats som ett lagstadgat myrskyddsområde genom förordning 801/1985. Med stöd av 2 § i förordningen är det förbjudet att uppföra byggnader och konstruktioner på myrskyddsområdet och det är inte möjligt att förlägga en luftledning i myrskyddsområdet utan en ändring av förordningen. När det gäller Varisneva skyddsområde bör en Natura-behovsprövning göras och konsekvenserna för myrfågelarterna bedömas.

Om projektområdet ligger utanför vindkraftsområdet enligt landskapsplanen, bör den planerade vindparkens förhållande till landskapsplanens vindkraftsområden granskas i MKB-beskrivningen. Ytterligare bör det granskas om det är möjligt att avvika från vindkraftsområdena i landskapsplanen bland annat när det gäller annan markanvändning i området och den planerade vindkraftsparkens naturkonsekvenser.

När det gäller bedömningen av hotade rovfåglar påminner Forststyrelsen om att uppgifterna om revir och boplatser bör granskas som en del av MKB-förfarandet. Utredningen av flygrutterna för kollisionskänsliga fåglar vara tillräckligt omfattande för att det ska vara möjligt att dra tillförlitliga slutledningar om hur fåglarna rör sig och om deras flygbeteende.

Korsholms kommun konstaterar att elöverföringsalternativ ALT-A ligger i området för den strategiska generalplanen som godkänts av kommunen 10.6.2013. Den strategiska planen har inte rättsverkan, men den styr kommunens markanvändning och samhällsutveckling. Kraftledningsruttens nordligaste del ingår i delgeneralplanen Helsingby–Toby, som utarbetas som bäst.

När det gäller elöverföringen skulle det vara skäl att i första hand utreda anslutningsmöjligheten till elstationen i Petalax. I Österbottens landskapsplan 2040 är Smalmossen i Hömossens område en del av Flatbergen, ett område reserverat för vindkraft. Utgångspunkten i landskapsplanen är att Flatbergsområdet ansluts till elstationen i Petalax. I Petalax delgeneralplan är den nuvarande elstationen i Petalax och utvecklingen av den anvisad med en ändamålsenlig planbeteckning.

Om Toby elstation kvarstår som ett alternativ i utredningen, måste konsekvenserna av elöverföringen för markägarna, bebyggelsen, markanvändningen, Toby elstation och landskapsbilden utredas. Dessutom bör omsorgsfullt utredas om befintliga ledningskorridorer kan användas för elöverföring samt dessa prioriteras om det finns möjlighet till detta. Om det inte är möjligt måste man också utreda möjligheten att bygga en ny elstation för att projektområdets elöverföring ska nå stamnätet. Flera ledningskorridorer bredvid varandra skapar olägenheter för samhällsutvecklingen, markanvändningsmöjligheterna, markägarna, jord- och skogsbruket, kolsänkorna, samhällsekonomin och landskapsbilden, vilket absolut bör undvikas.

8.5.2024

Österbottens förbund konstaterar att projektområdet ligger i området för Österbottens landskapsplan 2040 som har laga kraft. Österbottens landskapsplan 2050 bereds som bäst och förslaget behandlades i landskapsförvaltningen 18.3.2024. Enligt planerna ska förslaget läggas fram till påseende under hösten 2024.

I bedömningsprogrammet beskrivs Österbottens landskapsplan 2040 och förslaget till Österbottens landskapsplan 2050. Utöver planbeteckningarna bör man beskriva hur utredningsalternativen beaktas målen i landskapsplanen.

Bedömningsprogrammets alternativ ALT2 motsvarar delvis området som är lämpligt för vindkraft och anvisat i Österbottens landskapsplan 2040 och i förslaget till Österbottens landskapsplan 2050. Alternativ ALT1 är större än vindkraftsområdet i landskapsplanen. Österbottens förbund konstaterar att alternativet inte överensstämmer med Österbottens landskapsplan 2040 och förslaget till Österbottens landskapsplan 2050.

Vindparkens och elöverföringens konsekvenser för användningen av områdena som anvisas i landskapsplanen måste beaktas i miljökonsekvensbedömningen. Eftersom det aktuella området utgör ett enhetligt område tillsammans med Långmossans och Ribäckens vindkraftsområden, måste konsekvenserna beaktas på ett övergripande sätt.

I näromgivningen finns flera andra vindkraftsområden som antingen är i drift eller planeringsskedet. I den fortsatta planeringen är det således viktigt att ta ställning till deras totala konsekvenser för områdesanvändningen samt för landskaps-, kulturmiljö- och naturvärdena. Särskild uppmärksamhet bör fästas på de totala konsekvenserna för fåglarna. Österbottens förbund vill framhäva betydelsen av samarbete mellan vindkraftsprojekten när det gäller planering och verkställande av vindkraftsparkerna och elöverföringen.

De alternativa kraftledningarna som utreds i MKB-förfarandet är långa och med beaktande av konsekvenserna för annan markanvändning är det viktigt att jämföra alternativa sätt att verkställa elöverföringen. Förslaget till Österbottens landskapsplan 2050 har kompletterats med en allmän planeringsbestämmelse och rekommendation om energiproduktion, -överföring och -lagring. I bestämmelsen fäster man bland annat särskild uppmärksamhet på att förena energiproduktion, -överföring och -lagring med annan områdesanvändning när områden för energiproduktion planeras. Rekommendationen är att kraftledningarna i första hand koncentreras till en gemensam ledningskorridor och gemensamma stolpar samt i jordkablar i mån av möjlighet.

Österbottens museum konstaterar att tolkningen av den arkeologiska kompletterande inventeringen och skyddsförslagen kan anses vara fastställda såtillvida som uppgifterna uppdateras i Museiverkets

8.5.2024

fornminnesregister. Vid tidpunkten för utlåtandet har ungefär hälften av uppgifterna om det arkeologiska kulturarvet förts in i registret. Museet konstaterar att i MKB-programmet finns inget särskilt att kommentera eller tillföra när det gäller arkeologin.

Projektområdet ligger nära flera byområden. Om kulturmiljö-/byggnadsinventeringar inte har gjorts om dessa i samband med tidigare planläggningsprojekt, så bör de göras nu. På basis av inventeringarna bör lokala, före år 1960 byggda objekt och helheter värderas och beaktas i konsekvensbedömningen.

Österbottens räddningsverk påminner om att eventuella risker i anslutning till iskast, eldsvådor och andra olyckor bör identifieras och beredskapen för dem planeras. I bedömningen bör också kemikalier som kraftverken och elstationerna innehåller beaktas.

I utlåtandet påminns också om andra myndighetsanvisningar i anslutning till säkerheten.

Enligt utlåtandet av **Försvarmaktens 2 logistikregemente** bör Försvarmaktens verksamhet, landsförsvarets utvecklingsbehov och verksamhetsmöjligheter beaktas i bedömningen.

Sensorsystemen som Försvarmaktens regionbevakning använder utsätts för de mest betydande och omfattande konsekvenserna av vindkraftverken. Vindkraftverkens konsekvenser för Försvarmaktens verksamhet bedöms på basis av Huvudstabens utlåtande om vindkraftsprojektets godtagbarhet. Vid behov bör VTT göra en bedömning av projektens sensorkonsekvenser. Huvudstaben (operativa avdelningen) bedömer behovet av noggrannare utredning efter att ha fått noggrannare uppgifter (vindkraftverkens maximala höjd, förlägningsplatser (koordinater) och antal) om de planerade vindkraftverken.

Den projektansvarige bör få ett positivt utlåtande om godkännande som grundar sig på aktuella projektuppgifter av Huvudstaben innan planen godkänns som gör utbyggnad av vindkraften möjlig. Huvudstaben bör ge nytt utlåtande om godtagbarhet och utredningsbehov om antalet kraftverk som byggs i projektet är större, vindkraftverken är över 10 meter högre eller placeringen avviker mer än 100 meter från uppgifterna enligt utlåtandet om godkännande.

Huvudstaben konstaterar dessutom att med avvikelse från MKB-projektets omfattning tar Huvudstaben inte ställning till eventuella konsekvenser av elöverföringen i sitt godkännande utlåtande.

I sitt tar **museerna i Seinäjoki** ställning till MKB-programmets konsekvensbedömningar som gäller Södra Österbotten.

8.5.2024

När det gäller elöverföringsrutten bör i MKB-bedömningen beaktas den pågående förnyelsen av Södra Österbottens landskapsplan (2050) som har framskridit till förslagsskedet.

På den södra elöverföringsruttens (ALT-B) avsnitt som ligger i landskapet Södra Österbotten konstaterades tre fasta fornminnen (tjärdalar) i inventeringen och ett annat nytt kulturarvsobjekt (råmärke). Museerna i Seinäjoki har fört in uppgifter i fornminnesregistret om inventeringsobjekten i Södra Österbotten. På basis av beskrivningen i inventeringsrapporten är en av tjärdalarna (objekt 21, Kuusisto) så dåligt bevarad att avvikande från inventerarens förslag har objekttypen i fornminnesregistret antecknats som avlägsnat fast fornminne (inte fridlyst). Om elöverföringsrutten ALT-B ändras under MKB-förfarandet eller ruttalternativen blir fler, måste det regionala ansvarsmuseets bedömning begäras om behovet av kompletterande arkeologisk inventering.

Museerna i Seinäjoki anser att ett bra mål i planeringen av projektet är att försöka undvika att fasta fornminnen hamnar i kraftledningsöppningen.

Suomen Erillisverkot Oy konstaterar att projektet inte påverkar deras verksamhet.

Finlands viltcentral anser att bedömningsprogrammet har gjorts upp tillräckligt noggrant.

Östermark kommun har inget att anmärka på Hömossens vindkrafts-område, men Östermark godkänner inte elöverföringsalternativ B (ALT-B). I första hand bör det utredas om Östermarks egna kraftverksprojekt (Paukkakorpi-Pahkaneva 3 vindkraftverk, Paulakangas 15 kraftverk, Lautamäki 36 kraftverk, Siltaneva 11 kraftverk och Hangasneva solkraftverk på cirka 130 MW) kan anslutas till Kärppiö elstation och först efter detta, när också de planerade kraftledningarnas öde från Närpes och Kauhajoki har utretts, kan man undersöka om det är möjligt att dra en kraftledning från Hömossen till Kärppiö i Östermark. Om man fortfarande överväger alternativ B, måste alla före detta projekt framförda kraftledningsprojekt till Kärppiö och deras samverkan undersökas i MKB-förfarandet när det gäller alternativ B.

I **Trafikledsverkets** utlåtande påminns om de noggrannare myndighetsanvisningarna som gäller placeringen av vindkraftverk och kraftledningar, planeringen av specialtransporter och annat byggande.

NTM-centralens expertkommentarer om bedömningsprogrammet har beaktats i kontaktkmyndighetens utlåtande.

Sammandrag av åsikter

Cinia Oy har för tillfället inga kommunikationsnätverk som använder radiofrekvenser eller kablar i MKB-programmets planeringsområde för

8.5.2024

Hörossens vindkraftsprojekt i Malax. Om projektet genomförs i området kan radiolänksystem inte byggas i det aktuella projektets influensområde i framtiden. Cinia begär att olägenheterna för teletrafiken beaktas.

Digita Oy konstaterar att vindkraftsparkerna kan orsaka betydande olägenheter för antenn-tv-mottagningen och särskilt i bostads- och fritidshus som ligger bakom parken i förhållande till radio- och tv-sändningsstationen. Mottagningsproblemen kan uppstå redan med ett vindkraftverk. Hörossens vindkraftsprojekt kan ge upphov till störningar tillsammans med andra vindkraftsprojekt. Digita ansvarar inte för att rätta till eventuella störningar som vindkraftverken orsakar och för att säkerställa tv-mottagningen i området är det mycket viktigt att vindkraftsaktören ser till att störningarna som orsakas avlägsnas och även för kostnaderna som det medför.

Elisa Abp begär att olägenheterna för Elisas teletrafik beaktas. Elisa har 1 radiolänksystem i projektets influensområde.

Telia Abp påpekar att om den planerade vindkraftsparken byggs kommer den sannolikt att kapa Telias radiolänksystem. Avståndet mellan varje kraftverks rotorblad och radiolänken bör alltid vara minst cirka 100 meter. Kraftverk kan inte placeras närmare länkspänningen än så. Telia begär att koordinaterna för placering av kraftverken meddelas till företaget för att ersättande alternativ till radiolänken kan utredas och ersättningskostnaderna bedömas.

Telia begär att koordinaterna för placering av kraftverken meddelas och förutsätter att vindkraftsprojektet kompenserar Telia för kostnaderna att ersätta radiolänken. I annat fall bör kraftverken placeras så att de inte står närmare länkspänningen än ovan anförda eller att kraftverk som står närmare inte byggs. För projektets elöverföringsledningar bör en skild riskspanningsutredning göras när det gäller Telias kablar i närheten.

Korsvind Oy påpekar koordinationsbehovet mellan Hörossens vindkraftsprojekt och Korsnäs havsbaserade vindkraftsprojekt och dess elöverföring. I elöverföringsalternativ ALT-A bör möjligheten att ansluta sig till ledningen som byggs för Juthskogens vindkraftspark undersökas, vilket innebär att behovet att bygga nya förbindelser minskar avsevärt.

I den gällande landskapsplanen för Österbotten anvisas ett förbindelsebehov för kraftöverföringsledning från Toby till Korsnäs (Fenno-Skan 1), vilket bör beaktas och säkerställas att genomförbarheten kvarstår.

Merenkurkun lintutieteellinen yhdistys ry framför kompletteringar av bedömningen när det gäller konsekvenserna för fågelbeståndet. Föreningen anser att den föreslagna uppföljningen av flyttningen är otillräcklig och anför ytterligare minst 14 kontroldagar under höst- och vårflyttningen. Förfarandet skulle närma sig det allmänt tillämpade

8.5.2024

minimiantalet kontroll dagar, som man vanligen hänvisar till i MKB-förfaranden för vindkraftsprojekt och i miljöförvaltningens handledning om uppgörande av naturutredningar och konsekvensbedömningar i samband med projekt.

Föreningen uppmanar till att upprepa utredningarna av det häckande fågelbeståndet under olika år, eftersom det kan förekomma årsvariationer i häckningen. Projektens samverkan och splittringen av enhetliga skogar för lavskrika och andra fåtaliga fågelarter bör beaktas.

När det gäller källmaterialet som har använts konstaterar föreningen att de ornitologiska föreningarnas observationsmaterial kan erhållas genom avtal för användning i bedömningen.

Finlands naturskyddsförbunds Österbotten distrikt rf. påpekar att projektområdet inte överensstämmer varken med den gällande landskapsplanen eller planen som är under beredning. På basis av bedömningsprogrammet konstaterar föreningen att det bästa alternativet är att inte genomföra projektet. När det gäller grön omställning bör även andra miljö- och naturkonsekvenser beaktas vid sidan av klimatkonsekvenserna.

Österbottens distrikt framför preciseringar i den planerade konsekvensbedömningen när det gäller buller, fågelbestånd, flygekorre, insekter, fladdermöss, åkergröda och bedömningen av samverkan.

Tre åsikter om bedömningsprogrammet lämnades in av **privatpersoner**. I åsikterna konstateras att projektområdet enligt alternativ ALT1 inte överensstämmer med landskapsplanen och även projektområdet i ALT2 bara delvis.

I Petalax och även på andra håll i influensområdet nämns att det finns många objekt i influensområdet som är känsliga för vindkraft. Natura 2000-området Petalax ådal nämns och framför allt områdets betydelse för fåglarna. Buller under drift samt blinkande ljus och skuggor är de mest betydande konsekvenserna för människorna. Samverkan med andra vindkrafts- och elöverföringsprojekt lyfts också fram. Faktum att markägarna i elöverföringsledningarnas område har ojämlig ställning när det gäller ersättning jämfört med markägarna i ett vindkraftsområde lyfts också fram. Konsekvenserna av att vindkraftverken tas ur bruk bör bedömas noggrannare, framför allt när det gäller fundament och kraftverksdelar som inte kan återvinnas.

8.5.2024

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE OM BEDÖMNINGSPROGRAMMET

Programmet för miljökonsekvensbedömning omfattar kraven på innehåll som nämns i 3 § i MKB-förordningen och bedömningsprogrammet har behandlats på det sätt som krävs enligt MKB-lagstiftningen.

Utöver det som framförs i bedömningsprogrammet bör följande aspekter som framförs av kontaktmyndigheten (punkterna **KM** nedan) beaktas när bedömningsbeskrivningen och tillhörande utredningar görs upp.

Beskrivning av projektet och projektalternativen

I bedömningsprogrammet beskrivs vindkraftsprojektets syfte och mål, den planerade tidtabellen för projektet och den tekniska beskrivningen av projektet. I den tekniska beskrivningen presenteras vindkraftverken, kraftverkens fundament, vägar som byggs och elöverföringskonstruktionerna i text och som visualiseringar.

KM: Projektbeskrivningen har presenterats med tillräcklig noggrannhet. Skillnaden i kraftverkseffekten för det minsta och största enskilda kraftverket som granskas i bedömningsförfarandet är avsevärt stort (5–10 MW). I bedömningsbeskrivningen bör man beskriva, vilka konsekvenser kraftverkstyperna med olika effekt har för den tekniska genomföringen eller miljökonsekvenserna. Konsekvensbedömningen ska i allmänhet göras enligt den kraftverkstyp som har de största miljökonsekvenserna. I bedömningsbeskrivningen är det bra att beskriva huruvida man kan minska projektets betydande skadliga konsekvenser genom att välja en mindre kraftverkstyp.

I områdesavgränsningen enligt alternativ ALT2 skiljer sig kraftverksplatserna från placeringen av kraftverken i alternativ ALT1. Om alternativen verkställs tidsmässigt efter varandra, bör man i bedömningsbeskrivningen beskriva hur kraftverkens placering enligt alternativ ALT2 påverkar kraftverkens placering i fortsättningen. Tidtabellen för verkställande av alternativ ALT1 är förknippad med osäkerhet. Konsekvenserna av alla alternativ som är med i bedömningsförfarandet bör bedömas jämnt och kommensurabelt.

I närheten av projektområdet planeras flera vindkraftsprojekt och elöverföringsprojekt i anslutning till dem. I samrådsresponsen lyftes konsekvenserna i anslutning till nya kraftledningskorridorer fram. Framför allt i alternativ ALT2 byggs långa överföringsförbindelser för ett tämligen litet kraftverksområde. När det gäller elöverföringen är utnyttjande av befintliga ledningskorridorer och korridorerna i andra planerade projekt ett viktigt sätt att lindra konsekvenserna och projektens samverkan.

8.5.2024

Planer och tillstånd som förutsätts för projektet

I bedömningsprogrammet framförs planer, tillstånd och därmed jämförbara beslut som krävs och eventuellt behövs för projektet.

KM: Nödvändiga planer och tillstånd har identifierats och beskrivits på ett tydligt sätt. Kraftverken bör i princip bör planeras så att driften inte orsakar oskäligt besvär som avses i lagen om vissa grannelagsförhållanden och således överskrider gränsen för behovet av miljötillstånd.

Miljöns nuvarande tillstånd, miljökonsekvenser som bedöms och metoder

Enligt bedömningsprogrammet är vindkraftsprojektens viktigaste miljökonsekvenser de visuella konsekvenserna i landskapet. Driftljudet från kraftverken och blinkande solljus på grund av roterande rotorblad kan också ge upphov till konsekvenser. När det gäller konsekvenserna för naturmiljön utsätts fågelbeståndet för de mest betydande konsekvenserna av vindkraftverken.

Projektets konsekvenser bedöms under projektets hela livstid, dvs. under en tidsperiod på cirka 50 år. I bedömningsprogrammet framförs en konsekvensvis gräns för bedömning av miljökonsekvenserna, som minst är gränsen projektområdets omedelbara närhet och när det gäller landskapskonsekvenserna som störst cirka 30 km från vindkraftverken.

Konsekvensernas betydelse fastställs med metoder som utvecklats i IMPERIA-projektet, i vilka betydelsen består av konsekvensobjektets känslighet och förändringens omfattning.

KM: MKB-lagstiftningen styr bedömningen så att den fokuserar på de sannolikt mest betydande konsekvenserna. Utöver de sannolikt mest betydande konsekvenserna bör alla konsekvenser bedömas tillräckligt så att deras betydelse kan motiveras. Konsekvensbedömningens principer, bedömningsarbetets förlopp och granskningsområdenas gränser har beskrivits konsekvent i bedömningsprogrammet. Uppmärksamhet måste fästas på bedömning av elöverföringens konsekvenser så att bedömningen ska täcka alla konsekvensobjekt, även med avsikt på elöverföringen.

På grund av bedömningens transparens bör betydelsen och motiveringarna framföras i bedömningsbeskrivningen även verbalt skilt för varje konsekvens. Även osäkerheter i bedömningen samt metoderna för att förebygga eller lindra skadliga konsekvenser bör framföras skilt för varje konsekvens.

En del av projektets terrängutredningar har gjorts redan under fältperioden 2023. Utredningarnas resultat eller noggrannare metoder har rapporterats i bedömningsprogrammet bara i lite utsträckning. På basis av bedömningsprogrammet är det inte heller klart om utredningarnas resultat har beaktats

8.5.2024

i planeringen av projektet eller om det har framkommit behov av fortsatta utredningar. Rapporteringssättet motsvarar ett vanligt förlopp i MKB-förfaranden, vilket betyder att i programskedet finns inte noggrannare uppgifter tillgängliga och den information som finns och förslag till utredningar framförs. Bedömningsprogrammets kvalitet skulle ha varit bättre om resultaten från redan utförda utredningar hade framförts i programmet. Eftersom utredningarna som har gjorts och deras resultat har beskrivits på allmän nivå, kan kontaktmyndigheten inte ta ställning till deras tillräcklighet i detta utlåtande.

Eftersom projektets influensområde är geografiskt stort, bör uppmärksamhet fästas i bedömningsbeskrivningen på att kartorna som framförs är tillräckligt stora och noggranna.

Buller- och ljudlandskapet, ljusförhållanden

Buller från byggande bedöms som expertbedömning. Buller från underhåll och service granskas inte, eftersom underhållsåtgärder utförs sällan och det huvudsakliga bulleralstrande arbetsskedet är fordonstrafiken till vindkraftverken. Vindkraftverkens bullerkonsekvenser bedöms enligt etablerad praxis i vindkraftsprojekt genom simulering och jämförelse av resultaten med utfärdade bullerriktvärden.

Konsekvenserna av blinkande ljus och skuggor simuleras och jämförs med de riktvärden som används i de nordiska länderna.

KM: De framförda bedömningsmetoderna är tillräckliga med avsikt på buller och ljusförhållanden. Om byggandet kräver sprängningar, bör detta också beaktas i bedömningen av bullerkonsekvenser. I projektet bedöms större kraftverk än de som byggs idag eller som redan är i bruk. Skillnaden mellan det minsta och största alternativet av kraftverken i bedömningen är avsevärt stor. Bedömningen bör göras enligt den kraftverkstyp som har de största konsekvenserna.

Simuleringen av blinkande ljus och skuggor bör göras enligt den största kraftverkstypen som finns med i bedömningen. Utöver den årliga mängden blinkade ljus och skuggor bör de maximala tiderna för blinkande ljus och skuggor per dag framföras. I bedömningsprogrammet identifieras att det inte finns allmänna bestämmelser i Finland om den maximala varaktigheten för skuggbildning som vindkraftverk orsakar. I Sverige är riktvärdet 8 timmar, som motsvarar gränsen som framförts i Västkustens miljöenhets utlåtande.

Samverkan med Långmossans och Ribäckens vindkraftsområden bör beaktas i simuleringen av buller och blinkande ljus och skuggor.

8.5.2024

Landskap och kulturmiljö

I bedömningsprogrammet beskrivs landskapets och kulturmiljöns allmänna drag och värdefulla områden i projektets influensområde. Utöver objekten i fornminnesregistret har dessutom en arkeologisk inventering gjorts i projektområdet och elöverföringsrutterna.

Projektets konsekvenser för landskapet och kulturmiljön bedöms med hjälp av en analys av utsiktsområdet. Dessutom görs visualiseringar på fotografier som har tagits av området. Konsekvensbedömningen görs som expertbedömning. Synlighetsanalys och illustrationer används som bedömningsmetod för landskaps- och kulturmiljökonsekvenser.

KM: Det nuvarande tillståndet och konsekvensbedömningen har framförts tillräckligt. I närheten av projektområdet finns flera betydande kulturmiljöer av landskapsintresse, vilket betyder att projektets konsekvenser för dessa objekt bör bedömas omsorgsfullt. Om kulturmiljö-/byggnadsinventeringar om byområden i närheten av projektområdet inte har gjorts i samband med tidigare planläggningsprojekt, så bör de göras under detta bedömningsförfarande. På basis av inventeringarna bör lokala, före år 1960 byggda objekt och helheter värderas och beaktas i konsekvensbedömningen.

Uppdateringen av handledningen om bedömning av landskapskonsekvenser i vindkraftsbyggande är under beredning hos miljöministeriet. Anvisningen är en rekommendation om god praxis. Om den uppdaterade handledningen ges ut under bedömningsförfarandets förlopp, är det bra att beakta den i bedömningen.

Markanvändning och samhällsstruktur

I bedömningen granskas konsekvenserna för kommunala planer och för landskapsplanerna samt eventuella behov av att ändra planerna. I bedömningsprogrammet beskrivs målen för områdesanvändningen som är väsentliga för projektet.

KM: Den aktuella planläggningsituationen bör ses över i beskrivningskedet framför allt när det gäller elöverföringsledningarna. Korsholms kommuns strategiska generalplan och Helsingby-Toby delgeneralplan bör införas i kartgranskningen.

Projektalternativ ALT1 överensstämmer inte med den gällande Österbottens landskapsplan 204 eller med Österbottens landskapsplan 2050 som är anhängig. Avgränsning av produktionsområdet enligt alternativ ALT1 ligger delvis i området för delgeneralplanerna för vindkraft i Långmossan och Ribäcken och området för Petalax delgeneralplan. Två kraftverk har placerats på området för Petalax delgeneralplan, som inte har någon planbeteckning för vindkraftsbyggande. På basis av det som

8.5.2024

framförs i bedömningsprogrammet är projektalternativ ALT1 inte genomförbart med avsikt på planläggningen.

Projektalternativ ALT2 överensstämmer huvudsakligen med landskapsplanen, även om en del av kraftverken ligger utanför området för vindkraftsproduktion som anvisats i landskapsplanen. I planeringen bör man också beakta att i den anhängiga landskapsplanen har projektområdet överhuvudtaget inte anvisats som område för vindkraftsproduktion.

Elöverföringsrutten i området för Södra Österbottens landskapsplan bör presenteras på kartan.

Konsekvenser för människornas levnadsförhållanden, trivsel och hälsa

Enligt bedömningsprogrammet uppstår konsekvenser för människornas levnadsförhållanden och trivsel i synnerhet via buller-, skuggbildnings-, landskaps-, rekreationsanvändnings-, markanvändnings-, närings- och trafikkonsekvenserna. I samband med bedömningen av konsekvenserna för människorna utreds projektets inverkan på människornas hälsa, levnadsförhållanden och trivsel. Konsekvenserna bedöms både ur de fast boendes och fritidsboendes synvinkel. I samband med bedömningen görs en invånarenkät.

KM: Bedömningen av vindkraftsprojektets konsekvenser har presenterats tillräckligt. I bedömningen av konsekvenserna för människorna är det bra att beakta att det finns flera vindkrafts- och elöverföringsprojekt som redan är i drift eller som planeras i området. Enligt bedömningsprogrammet skickas blanketterna för invånarenkäten till de som äger fastigheter inom 5 kilometers radie från produktionsområdet. När enkätresultaten tolkas bör man ta hänsyn till att den förslagna gränsdragningen inte når invånarna i elöverföringsalternativens influensområden.

Bostads- och fritidshusen som ligger närmast elöverföringsrutterna bör identifieras och presenteras noggrannare än bedömningsprogrammets kartor.

Trafik

I bedömningsprogrammet beskrivs projektets specialtransportrutter samt landsvägs- och järnvägsnätet. Transportmängderna på grund av byggandet bedöms på basis av vindkraftverkens antal, typ och placering. Trafiken under byggtiden granskas med avsikt på huruvida de befintliga enskilda vägarna är tillräckliga. På livligt trafikerade trafikleder bedöms metoder och rekommendationer för specialtransporter i syfte att minimera skadliga konsekvenser av trafiken, bland annat med hjälp av tidtabeller. I järnvägstrafiken granskas eventuellt korsande specialtransporter med

8.5.2024

tågtrafiken i planskilda korsningar. Ytterligare bedöms järnvägstrafikens konsekvenser för transporterna.

I fråga om konsekvenserna för flygtrafikens säkerhet granskas placeringen av vindkraftverken i förhållande till trafikflygplatserna, officiella flygplatser för flygsport i enlighet med Traficoms anvisningar och områdena med flyghinderbegränsningar.

KM: Beskrivningen av trafikkonsekvenserna och det nuvarande tillståndet är huvudsakligen tillräckliga. Riks- och landsvägar som korsar elöverföringsrutterna bör framföras i bedömningsbeskrivningen. I närheten av Toby elstation pågår som bäst utarbetningen av översiktsplan för förbättring av riksväg 3 på avsnittet Helsingby–Laihela och uppgörande av vägplan för förbindelsen Vikby-Martois. Dessa projekt bör beaktas i planeringen av elöverföringen (ALT-A).

Av de planerade specialtransportrutterna är förbindelseväg 17463 en rak men ganska smal landsväg, vars lämplighet för specialtransporter och tunga transporter man bör fästa särskild uppmärksamhet på.

Om landsvägsnätet eller anslutningarna måste förbättras för att transporterna av vindkraftverken ska nå fram, bör projektägaren eller -aktören i god tid vara i kontakt med NTM-centralen i Södra Österbottens ansvarsområde för trafik och infrastruktur.

Projektaktören bör också se till att vägarna är i skick efter att vindkraftverket har byggts så att de tillfälliga åtgärderna i vägnätet repareras och eventuella skador som transporterna orsakar på vägarna repareras utan dröjsmål. Detta är särskilt viktigt för att säkerställa trafiksäkerheten i vägnätet.

I bedömningen av vindkraftsprojektets trafikkonsekvenser är det bra att utnyttja utredningen Tuulivoimarakentaminen tienpitäjän näkökulmasta (NTM-centralens rapporter 10/2023).

Mark- och berggrund, grundvatten

I bedömningsprogrammet beskrivs projektområdets mark- och berggrund och sannolikheten för förekomster av sura sulfatjordar har bedömts på basis av GTK:s material. Grundvattenområden som ligger närmast produktionsområdet och elöverföringsrutterna har beskrivits.

KM: I MKB-programmet presenteras korrekta och tillräckligt omfattande uppgifter om klassificerade grundvattenområden och geologiska skyddsobjekt i närheten av projektområdet och elöverföringsrutterna. Metoderna som framförts för att bedöma grundvatten- och geologiska konsekvenser är huvudsakligen tillräckliga med avsikt på projektområdets karaktär.

8.5.2024

Konsekvenserna för grundvattnet bör bedömas på allmän nivå även i områden som ligger utanför de klassificerade grundvattenområdena. I åkerområden, framför allt i närheten av Rismarkens grundvattenområde, kan det finnas artesiskt grundvatten. Skadligt grundvattenutfall får inte uppstå. Konsekvenserna för markgrunden och berggrunden bör granskas utöver i produktionsområdet också i elöverföringsrutterna. I MKB-beskrivningen bör det presenteras en karta som visar sannolikheten för förekomsten av sura sulfatjordar i kraftledningsrutterna eller så måste man berätta varför en sådan inte presenteras. I planeringen av elöverföringsrutterna bör också eventuella sura sulfatjordar beaktas. I MKB-beskrivningen bör dessutom åtgärder för att minimera olägenheterna av sura sulfatjordar framföras såväl i projektområdet som i elöverföringsrutterna om det är sannolikt att sådana förekommer i området.

Utöver skjutbanan som ligger på den södra sidan av produktionsområdet finns också ett annat objekt enligt datasystemet för markens tillstånd (MATTI-databasen) som ligger i projektets influensområde. Objektet är den stängda avstjälningsplatsen i Horonkylä, som ligger på fastighet 846-401-7-22 i närheten av ALT-B. Förorenade markobjekt bör beaktas i konsekvensbedömningen.

När vindkraftverkens fundament byggs och områdets vägar byggs och förbättras måste marktäkten lokalt utökas avsevärt. Behövliga marktäktsmängder och tåktens miljökonsekvenser med olika kraftverksplaceringar bör bedömas och jämföras åtminstone på allmän nivå. I bedömningen bör man också granska återvinning av returmaterial i stället för att lösgöra naturligt mark- och stenmaterial för projektet.

Ytvatten

I bedömningsprogrammet beskrivs produktionsområdets ytvatten och avrinningsområden. Konsekvenserna för ytvatten bedöms på basis av existerande material. Konsekvenserna för ytvatten koncentreras till byggskedet. Markbyggnadsarbetet kan tidvis orsaka tilltäppta diken, tillfälligt grumligt dikesvatten och ökning av närsaltshalterna i avrinningsvattnet.

KM: I programmet identifieras vattendragen o produktions- och elöverföringsområdena. I MKB-programmet nämns inte eventuella dräneringsbehov i projektet. Konsekvenserna av eventuella dikningar i vattendragen begränsas inte bara till byggtiden, utan konsekvenserna för ytvatten fortsätter till och med i årtionden i torvmarker allteftersom torven bryts ner. I bedömningsbeskrivningen bör också framföras preliminära rutter för servicevägar och eventuell nya dikningar på en tillräckligt noggrann karta samt bedömas eventuellt dräneringsbehov som byggande av dem fordrar samt eventuella konsekvenser för områdets ytvatten. Eventuella

8.5.2024

vägtrummor som byggs och deras hindereffekt på vattenorganismernas rörelser bör bedömas.

I bedömningsbeskrivningen bör uppgifter om vattennaturtyper som ska skyddas enligt 2 kapitlet 11 § i vattenlagen som finns i projektets influensområde samt projektets konsekvenser för dessa bedömas.

I MKB-programmet konstateras att elöverföringens södra alternativ ALT-B går över Närpes å, vars ekologiska status har klassificerats som otillfredsställande. Närpes å delas in i två olika vattenförekomster. I MKB-beskrivningen bör det preciseras, vilken vattenförekomst som avses. I MKB-beskrivningen bör också elöverföringsrutterna presenteras på en sådan kartbotten, av vilken man kan urskilja bäckar och dikningar. Kartorna kan presenteras som bilagor. Underskridningar av fåror med jordkabel och konsekvenserna av nya vägar som går över fåror bör bedömas. De planerade elöverföringsledningarna går över flera vattendrags områden med översvämningsrisk. Toby elstation ligger i Kyro älvs och Toby-Laihela ås bifurkationsområde och är utsatt för översvämningsrisk.

I MKB-beskrivningen bör man också granska eventuell samverkan för ytvatten om det finns flera andra motsvarande projekt som det planerade projektet på samma avrinningsområde av 4 graden.

Projektet bör genomföras så att det inte hindrar vattenorganismerna från att röra sig fritt i projektområdet (bland annat vägtrummor). Om strömmande vatten överskrids med arbetsmaskiner, bör erosionsrisken beaktas och man bör sträva efter att förhindra erosion och undvika att ändra fårans struktur. Kraftledningsstolparna bör placeras tillräckligt långt från strömmande vattenfåror för att inte orsaka erosion av fåran. I det stora hela bör eventuella konsekvenser för vattendraget beaktas i projektplaneringen, även indirekta, och man bör sträva efter att minska dem.

Unjärv som ligger i projektområdet har identifierats som objekt för återställande av vattenbalansen i Skogscentralens geodatamaterial över myrskogsvård. Detta är bra att beakta som en del av bedömningen och se till att projektet inte hindrar framtida återställande av vattenbalansen på objektet.

Naturaområden och andra naturskyddsområden

I produktionsområdet finns inga områden som hör till Natura 2000-nätverket eller skyddsprogrammen. De närmaste områdena som hör till Natura 2000-nätverket är Kackurmossen (SAC/SPA, FI0800018) cirka 3,5 från produktionsområdet västerut och Kajaneskogen (SAC, FI0800157) cirka 3,5 kilometer från produktionsområdet österut.

8.5.2024

I elöverföringsrutterna finns inga områden som hör till Natura 2000-nätverket eller skyddsprogrammen. I den norra elöverföringsrutten ALT-A ligger det närmaste Natura 2000-objektet Furubacken (SAC, FI0800142) cirka 2 kilometer från elöverföringsrutten. Den södra elöverföringsrutten ALT-B ligger i omedelbar närhet av Naturaområdet Varineva (SAC, FI0800015).

KM: Hömossen vindkraftsområde ligger delvis i vindkraftsområde 75 och i dess närhet enligt utkastet till Österbottens landskapsplan. I sitt utlåtande om Naturbedömningen i det aktuella utkastet till landskapsplan har NTM-centralen i Södra Österbottens naturskydds-enhet konstaterat bland annat att betydande försämrade konsekvenser av vindkraftsområde 75 inte kan uteslutas på basis av bedömningen, varför området bör tas bort ur förslaget till landskapsplan.

Kontaktmyndigheten sammanfaller med det som framförs i programmet om att en Naturbedömning bör göras för Naturaområdet Kackurmossen (FI0800018 SAC/SPA).

Naturbedömningens nödvändighet bör utredas för projektets konsekvenser i tre närliggande Naturaområden. På Sanemossen (FI0800021 SAC/SPA) bör konsekvenserna för skratmåsans födosökningsflygningar och för bevarande av populationen bedömas. I Nykarleby skärgård (FI0800133 SAC/SPA) bör man bedöma konsekvenserna för områdets hotade art, som ligger till grund för skyddet och i vars huvudflyttstreck projektet ligger. Utöver naturtyperna som ligger till grund för skyddet av Varisneva (SAC, FI0800015) bör konsekvenserna för arterna som är säregna för naturtypen beaktas, exempelvis fågelbeståndet som häckar i området.

I bedömningsbeskrivningen bör dessutom statliga naturskyddsområden beaktas. Projektets konsekvenser för myrnaturen Unjärvmossen-Hömossen bör bedömas.

Naturkonsekvenser

Konsekvenserna för växtligheten och naturtyperna uppstår av att växttäcket försvinner på de platser där kraftverksfundamenten och servicevägarna byggs. Konsekvenserna för djurlivet uppstår huvudsakligen av förändringar i livsmiljöerna.

Sommaren 2023 utfördes en naturtyps- och växtlighetsutredning i produktionsområdet och elöverföringsrutterna. I produktionsområdet utfördes en utredning av åkergroda på våtmarksobjekt i april-maj 2023 och en fladdermusutredning sommaren 2023. Utredningen av fladdermus utfördes i produktionsområdet i mars-april 2023 och i elöverföringsrutterna i maj-juni 2023. Läget i produktionsområdet beträffande stora rovdjur kartlades med hjälp av snöspårskräkning på vårvintern 2023 under inalles

8.5.2024

fem fältdagar och observationer gjordes också i samband med andra naturutredningar.

I produktionsområdet observerades inga tecken på flygekorre, spillning eller bohålor. I området finns bara få lämpliga miljöer för flygekorre. I elöverföringsrutterna observerades ett spillningsfynd av flygekorre. I utredningarna år 2023 observerades inga åkergrödor i produktionsområdet. I produktionsområdet observerades nordfladdermus. De flesta av observationerna som gjordes under kartläggningarna gäller enskilda fladdermöss.

Utredningarna av uggla, skogshönsfåglar och häckande fåglar samt vår- och höstflyttningen har gjorts under fältperioden 2023. I karteringarna av tjäder påträffades möjliga, men inte säkerställda spelplatser. I karteringen av uggla observerades eventuella revir för slaguggla och pärluggla.

Under fältperioden 2024 utförs en utredning av dagrovfåglar, uppföljning av vårflyttningen kompletteras och riktade fågelutredningar utförs i elöverföringsrutterna.

KM: Utförda eller planerade naturutredningar har presenterats huvudsakligen på allmän nivå, varför ställning inte kan tas till deras tillräcklighet i detta utlåtande. Målet med naturkarteringarna och konsekvensbedömningen på basis av dem är att utreda att varken projektet eller elöverföringsrutterna hotar naturvärden som definieras i lagen eller direktivarternas rastnings- och förökningsområden. I bedömningen bör andra projekt i området och samverkan beaktas. Framför allt när det gäller flyttfåglarna bör området för granskning av samverkan vara tillräckligt stort.

Tillräcklig uppmärksamhet bör fästas på granskningen som gäller lindrande av luftledningarnas konsekvenser. Den tekniska möjligheten att göra ledningsgatorna för elöverföringen så smala som möjligt bör utredas. I konsekvensbedömningarna måste samverkan av elöverföringsledningarna beaktas med hänsyn till övriga projekt som planeras i ledningsöppningen.

När naturutredningarna planeras bör man använda den s.k. LUOPAS-guiden (*Mäkelä & Salo 2023*) *Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos*). I guiden fastställs den tillräckliga nivån för utredningarna. Naturutredningarnas observationer av hänsynskrävande arter (hotade arter, arter enligt EU:s habitat- och fågeldirektiv) bör sparas i artdatacentralens laji.fi-system. Karteringsrutterna bör visas på kartbilder eller skickas som separat geodatafil till myndigheten. Resultaten av art- och naturtypskarteringarna bör sammanställas i en kartframställning tillsammans med vindkraftverkens placering och stödkonstruktioner.

8.5.2024

Miljöministeriets handledning om beaktande av konsekvenserna för fågelbeståndet i vindkraftsbyggande ger anvisningar om att tillämpa 30 dagar på våren och 30 dagar på hösten för att observera fågelflyttningen. Uppföljning av flyttningen som framförs i bedömningsprogrammet bör utökas med uppföljningsdagar så att uppföljningen görs sammanlagt under 15 dagar både under vår- och höstflyttningen. Om fågeluppgifter i andra projekt och utredningar används, anses fågelutredningar som är över 10 år gamla som föråldrade och deras lämplighet bör granskas mycket kritiskt. I uppföljningen av flyttningen bör också arter som flyttar på natten beaktas. Utöver observationerna av flyttande fåglar bör närliggande myrmarkers och vattendrags betydelse som rastnings-, födo- och häckningsområden utredas.

När det gäller det häckande fågelbeståndet bör på basis av uppföljningen och fältutredningarna bedömas antalet fåglar som flyger genom vindkraftsområdet och betydelsen för arterna. Om det häckande fågelbeståndet i elöverföringsrutterna bedöms i samband med andra utredningar, bör osäkerheter i anslutning till tidpunkten och insamlingen av materialets randvillkor föras fram i rapporteringen.

En kollisionssimulering bör göras upp för stora rovfåglar som häckar i området. Simuleringen bör beakta den faktiska användningen av livsmiljön. Ytterligare bör risk känsliga revir enligt jaktflygningssimuleringen beaktas med tillräckligt kraftverksfria korridorer till födoområdena. Med hjälp av kollisionssimuleringens resultat måste betydelsen av utökad dödlighet för artpopulationerna bedömas.

Utöver de stora rovfågarna kan betydande skadliga konsekvenser för hotade, medelstora rovfåglar försämra vindkraftsprojektets genomförbarhet. Sådana arter är bland annat ormvråk, bivråk, fiskgjuse, berguv, storlom och smålom och eventuellt också pilgrimsfalk. Det är nödvändigt att utreda förekomsten av dessa arter i området och konsekvenserna för arterna.

I karteringarna av fladdermus bör man tillämpa anvisningarna som föreningen Suomen lepakkotieteellisen yhdistys har gett ut år 2023 (*Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry. 2023: Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille*).

Projektet ligger i vargreviret i Korsnäs. Utöver räkningen och observationer av snöspår bör man på basis av bakgrundsmaterial och livsmiljöns struktur bedöma förekomsten av kritiska livsmiljöer för varg i projektets influensområde.

8.5.2024

Klimatkonsekvenser

I bedömningen av klimatkonsekvenserna beaktas konsekvenserna för områdets kolsänkor och -lager. I bedömningen av utsläpp från byggande följs standarder för livscykelbedömning och som källmaterial används uppgifter som är tillgängliga i planeringsskedet, vilka kompletteras med litteraturvärden. När kolsänkor och -lager bedöms beaktas infran som byggs i planeringsområdet, trafikförbindelser som måste byggas eller förbättras samt eventuellt n infra som byggs upp under projektets förlopp.

I bedömningen av utsläppen som projektet ger upphov till under drift jämförs utsläppsvärden för olika elproduktionsformer med beaktande av nationella scenarier om elproduktionsstrukturens utveckling samt en bedömning av den nationella utsläppskoefficientens utveckling. Bedömningen av konsekvenserna på grund av projektets urbruktagning byggs upp genom att beakta nuvarande återvinningsmetoder för möjligheten att återvinna vindkraftverksdelar.

Konsekvensens betydelse bedöms genom att jämföra den med målen på lokal, landskaps- och riksnivå.

KM: Bedömningsmetoden ger goda utgångspunkter för bedömning av projektets klimatkonsekvenser. På lång sikt har vindkraftsutbyggnaden betydande positiva klimatkonsekvenser. Den positiva klimatkonsekvensen av ett enskilt projekt kan dock inte direkt räknas ut genom att jämföra projektets energiproduktionsutsläpp med utsläpp av andra energiproduktionsformer om det inte samtidigt påvisas vilken energiproduktionsform som tas ur bruk på grund av projektet.

Projektets klimatkonsekvenser kan åskådliggöras genom att jämföra den uträknade klimatkonsekvensen med utsläppsvärden av andra elproduktionsformer. Den utvalda alternativa elproduktionsformen har stor betydelse för bedömningen. Tendensiöst utvald alternativ elproduktionsform kan på ett betydande sätt överdriva bedömningen av projektets positiva miljökonsekvenser. I bedömningsbeskrivningen bör valet av elproduktionsformer för jämförelsen motiveras.

Beredskap för klimatförändringen har beskrivits med tillräcklig noggrannhet i bedömningsprogrammet.

Samverkan

Enligt bedömningsprogrammet bedöms samverkan på basis av tillgänglig information om såväl existerande som planerade vindkraftsprojekt.

KM: Samverkan bör bedömas i vindkraftsområdet som bildas av projektet samt Långmossens och Ribäckens vindkraftsområden

8.5.2024

Listan över andra vindkraftsprojekt i området är bra att utöka med de vindkraftsprojekt som lyfts fram i samrådsresponsen: Pahkaneva-Paukkakorpi, Paulankagas, Paskoonharju, Siltaneva och Lautamáki.

Samverkan av elöverföringen kan också vara betydande. Samverkan med andra projekt för elöverföringsledningar i närområdet bör granskas. I mån av möjlighet bör andra planerade elöverföringsledningar i området framföras på en karta.

MKB-förfarandet och arrangemang för deltagande

Under tiden som bedömningsprogrammet och bedömningsbeskrivningen är framlagda till påseende ordnas informationsmöte för allmänheten, under vilket projektet och konsekvensbedömningen presenteras. Efter att MKB-programmet har varit framlagt utförs en invånarenkät bland ägarna till fastigheter som ligger inom 5 kilometers radie från produktionsområdet.

KM: Arrangemangen för deltagande uppfyller kraven i MKB-lagen och invånarenkäten ger sannolikt nyttig information till stöd för bedömningen.

Kompetens hos de som har gjort programmet

KM: I bedömningsprogrammet beskrivs personerna som utför bedömningsarbetet och deras utbildningsbakgrund. Den projektansvarige har haft tillräcklig sakkunskap till hands för uppgörande av bedömningsprogrammet. Motsvarande uppgifter bör framföras i bedömningsbeskrivningen.

MEDDELANDE AV UTLÅTANDET OM MKB-PROGRAMMET OCH KUNGÖRELSE

NTM-centralen skickar sitt utlåtande samt kopior av utlåtanden och åsikter som lämnats in om MKB-programmet till den projektansvarige. Kontaktmyndighetens utlåtande skickas för kännedom till de instanser, av vilka utlåtande om bedömningsprogrammet har begärts av.

Utlåtandet om bedömningsprogrammet publiceras på myndigheternas webbplats på adress www.ntm-centralen.fi/kungorelser/sodra-osterbotten och på miljöförvaltningens webbplats www.miljo.fi/homossen-vindkraft-MKB .

AVGIFT, GRUNDERNA FÖR FASTSTÄLLANDE AV AVGIFTEN OCH MÖJLIGHET TILL OMRÖVNING

Avgiften som uppbärs av den projektansvarige är 8000 euro.

8.5.2024

Avgiften som uppbärs för kontaktkmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet har fastställts i enlighet med ett vanligt projekt (11–17 dagsverken). Avgiften fastställs på basis av förordningen om NTM-centralens avgifter.

En betalningsskyldig, som anser att det har skett ett fel i fastställandet av avgiften för kontaktkmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet, kan yrka på rättelse av NTM-centralen inom sex månader från dagen då utlåtandet har utfärdats.

TILLÄMPADE RÄTTSNORMER

Lag om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017) 8, 16 och 18 §

Statsrådets förordning om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (277/2017) 3 §

Lag om grunder för avgifter till staten (150/1992) 8 §

Statsrådets förordning (1215/2023) om närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas och utvecklings- och förvaltningscentrets avgiftsbelagda prestationer år 2024 2 §.

Detta dokument har godkänts elektroniskt i ämbetsverkets elektroniska ärendehanteringssystem. Ärendet har föredragits av överinspektör Niklas Virkkala och avgjorts av enhetschef Anne Polso.

Bilagor	Utlåtanden, åsikter och expertkommentarer Anvisning om yrkande på rättelse av avgift
Sändlista	Energiequelle Oy Sitowise Oy
För kännedom	Instanser som utlåtande har begärts av

ANVISNING FÖR BEGÄRAN OM OMRÖVNING AV AVGIFT

Myndighet, av vilken omprövning begärs

Omprövning av ett beslut som gäller avgift får begäras skriftligt av Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten (NTM-centralen).

Myndighet, till vilken omprövningsbegäran skickas och tidsfrist för omprövningsbegäran

En begäran om omprövning av avgift för behandling av ett ärende skickas till Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten inom sex månader från att avgiften har påförts. Dagen för delgivning räknas inte in i tidsfristen för omprövningsbegäran. Om den sista dagen av tiden för begäran av omprövning infaller på en helgdag, lördag, självständighetsdagen, första maj, jul- eller midsommaraftonen, fortsätter tidsfristen för omprövning även följande vardag.

I omprövningsbegäran ska anges

- vilket beslut omprövningsbegäran gäller
- hurdan omprövning som begärs (till vilka delar omprövning begärs i beslutet och vilka ändringar som begärs)
- på vilka grunder omprövning begärs
- namn och hemkommun för personen som begär omprövning
- postadress och telefonnummer, till vilka meddelanden i ärendet kan skickas till den som begär omprövning.

Om omprövningsbegärandens talan förs av hans lagliga företrädare eller ombud eller om någon annan person har gjort upp omprövningsbegäran, skall i begäran om omprövning även uppges namn och hemkommun för denna person. Omprövningsbegäranden, den lagliga företrädaren eller ombudet skall underteckna omprövningsbegäran.

Till omprövningsbegäran bifogas

- beslutet i original eller som kopia, i vilket omprövning begärs,
- handlingar som omprövningsbegäranden åberopar till stöd för sin begäran, om dessa inte redan tidigare har tillställts myndigheten
- till omprövningsbegäran bifogar ombudet en fullmakt (en advokat och ett allmänt rättsbiträde skall dock förete fullmakt endast om Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten bestämmer så).

Tillställande av omprövningsbegäran

Omprövningsbegäran ska tillställas NTM-centralens registratur. Begäran om omprövning kan lämnas in personligen eller med anlitande av ombud. På eget ansvar kan den också skickas per post, e-post eller med bud. Omprövningsbegäran ska vara myndigheten till handa senast den sista dagen av tidsfristen för begäran av omprövning före tjänstetidens utgång. Noggrannare bestämmelser om att skicka in begäran om omprövning elektroniskt finns i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003).

Kontaktuppgifter

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten Ansvarsområdet för miljö och naturresurser

besöksadress:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffskavägen 35, VASA
Långbrogatan 15, KARLEBY
Öppet: klockan 8.00 – 16.15

postadress:
PB 156, 60101 SEINÄJOKI
PB 262, 65101 VASA
PB 77, 67101 KARLEBY

telefon: 0295 027 500

e-post: registratur.sodraosterbotten@ntm-centralen.fi

E-tjänster -blankett: <https://www.ely-keskus.fi/sv/asiointi-ja-yhteystiedot>

Annan tjänster > Allmänna ärendebblanketter > Allmän ärendebblankett för företag, föreningar, verksamhetsutövare, kommuner och myndigheter (asiointipalvelu.ahtp.fi) Punkterna märkta med asterisk är obligatoriska.